

**OBRAZAC ZA PODNOŠENJE PRIJEDLOGA ZA DODJELU
JAVNOG PRIZNANJA GRADA KAŠTELA ZA 2021. GODINU**

JAVNO PRIZNANJE ZA KOJE SE PODNOSI PRIJEDLOG:
(zaokružiti javno priznanje za koje se podnosi prijedlog)

1. NAGRADA GRADA KAŠTELA ZA ŽIVOTNO DJELO - Posthumno

Dodjeljuje se fizičkoj osobi za cjelokupno postignuće na unapređivanju znanosti, gospodarstva, zdravlja i socijalne skrbi, sporta, umjetnosti, kulture, odgoja i obrazovanja i drugih oblika društvenog života, koje predstavlja izuzetan doprinos razvitku i ugledu Grada Kaštela

2. GODIŠNJA NAGRADA GRADA KAŠTELA

Dodjeljuje se za doprinos i postignuća ostvarena **tijekom posljednje dvije godine** koje prethode godini u kojoj se nagrada dodjeljuje, a koja su od osobitog značaja za Grad Kaštela (doprinosi i postignuća tijekom 2020. i 2021. godine)

2.1. OSOBNA NAGRADA

2.2. SKUPNA NAGRADA

3. PROGLAŠENJE POČASNIM GRAĐANINOM GRADA KAŠTELA

Može biti proglašena osoba koja je svojim radom, znanstvenim ili političkim djelovanjem značajno pridonijela napretku i promicanju ugleda Grada Kaštela, ostvarenju i razvoju demokracije i mira u Republici Hrvatskoj ili svijetu te napretku čovječanstva.

PODACI O PREDLAGATELJU

NAZIV PREDLAGATELJA –Udruga Biblijski vrt, Bratovština Gospe Stomorije, Udruga Opor-Botići, Mjesni odbor Kaštel Novi

ADRESA ILI SJEDIŠTE PRAVNE OSOBE – Kaštel Novi, Kneza Mislava 2

OVLAŠTENNA OSOBA PRAVNE OSOBE - Anton Žanić

OVLAŠTENE OSOBE GRUPE GRAĐANA -
(ime i prezime prve dvije osobe s popisa)

IME I PREZIME –
(ukoliko su predlagatelji gradonačelnik ili najmanje jedna trećina vijećnika)

KONTAKT TELEFON

098 421 457 Anton Žanić

e-mail

zanicanton0701@gmail.com

PRIJEDLOG TEKSTA PRIZNANJA (UPISUJE SE KAO TEKST SVEČANOG PRIZNANJA)

Javno priznanje za životno djelo, posthumno, gosp. Siniši Ratkoviću, bojniku hrvatske vojske, osnivaču i zapovjedniku prve dragovoljačke satnije HV, Podsused, za pokazanu osvjedočenu hrabrost i junaštvo u Domovinskom ratu, svjedočanstvo žrtve i ljubavi prema Domovini i vjere i kršćanskog života u Bratovštini Gospe Stomorije.

REPUBLIKA HRVATSKA	
SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA	
2134/01 - GRAD KAŠTELA	
Primljeno: 20. 01. 2022	Ustrojstvena jedinica
Klasifikacijska oznaka	01
061-0/21-01/02	
Uredžbeni broj	Pril. Vrij.
361-22-6	✓ -

--

OSNOVNI PODACI O KANDIDATU	
IME I PREZIME FIZIČKE OSOBE ILI NAZIV PRAVNE OSOBE	Siniša Ratković
DATUM I GODINA ROĐENJA FIZIČKE OSOBE ILI DATUM OSNIVANJA PRAVNE OSOBE	14. srpnja 1950.
ADRESA PREBIVALIŠTA ZA FIZIČKU OSOBU ILI SJEDIŠTA ZA PRAVNU OSOBU	preminuo
NAPOMENA: ukoliko se radi o grupi osoba potrebno je navesti tražene podatke za sve fizičke osobe	

PODACI O KANDIDATU (ŽIVOTOPIS FIZIČKE OSOBE ILI OSNOVNI PODACI O PRAVNOJ OSOBI)
<p>Siniša Ratković rođen je 14. srpnja 1950. godine u Trogiru. Djetinstvo je proveo u Kaštel Novome. Najveći dio života je proveo u Zagrebu gdje je studirao, živio i radio. Cijeli život je bio vezan za Kaštela, gdje je majčina obitelj Stude, od starine bila dio Novskog vjerskog, gospodarskog i javnog života. U Kaštel Novome je proveo velik dio djetinstva, mladosti, obiteljskih odmora i umirovljeničkih dana, sudjelujući nesebično u javnim i crkvenim događanjima i slavljinama. Kao bratim, bio je inicijator i sudionik mnogih događanja i dužnosti iz života Bratovštine Gospe Stomorije. 2007. godine obnašao je dužnost župana Bratovštine.</p> <p>Tijekom Domovinskog rata Siniša Ratković je bio zapovjednik prve dobrovoljačke satnije HV, te je obnašao razne vojne dužnosti, od zapovjednika bojne do zapovjednika brigade. Sudjelovao je u brojnim bitkama za oslobađanje Hrvatske te vojno-redarstvenoj akciji Oluja. U mirovinu je otišao 2005. godine u činu bojnika. Umro je 20. svibnja 2020. Pokopan je u Zaprešiću.</p> <p>Umirovljeni bojnik SINIŠA, pok. Jure, RATKOVIĆ – posmrtno je odlikovan <i>Redom kneza Domagoja s ogrlicom</i>, za pokazanu osvjedočenu hrabrost i junaštvo u Domovinskom ratu</p>

**OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA (POSTIGNUĆA I DOPRINOSI RADI KOJIH SE
PREDLAŽE DODJELA JAVNOG PRIZNANJA)**

Siniša Ratković rođen je 14. srpnja 1950. godine u Trogiru kao drugi sin Jure i Filke Ratković rođ. Stude iz Kaštel Novoga.

Sinišin djed, Vladimir Stude, je kao osvjedočeni vjernik, hrvatski domoljub i gospodarstvenik, u rujnu 1943. godine, nakon kapitulacije fašističke Italije, mučki ubijen od partizanskih egzekutora i bačen u Kevinu jamu a cijela obitelj je tijekom komunističke vladavine šikanirana i progonjena.

Siniša Ratković je po obiteljskoj tradiciji naslijedio mjesto člana Bratovštine Gospe Stomorije što je dodatno odredilo njegov cijeli privatni i javni život i djelovanje.

Već i prije Domovinskog rata Siniša Ratković je slovio kao stručan, sposoban i karizmatičan organizator, prijatelj i lider.

9. rujna 1990., u vrijeme prvih velikosrpskih pobuna i balvana po cestama, Siniša Ratković je sa svojim prijateljima osnovao Prvu samostalnu satniju Podsused. Bila je to prva dragovoljačka postrojba izvan sastava MUP-a.

Postrojba je osnovana u strogoj tajnosti i dubokoj ilegali u kući pokojnoga generala Gordana Čačića, a Sinišu su tada izabrali za zapovjednika satnije te imenovali zapovjednike vodova i rojeva.

U siječnju 1991. godine postrojba je imala 108 naoružanih ljudi i djelovala je u suradnji s postrojbama kasnijih Tigrova iz vojarne u Rakitju.

U tvornici Jedinstvo inicirali su proizvodnju ručnih bombi i mina, a na šasijama kamiona su proizveli dva oklopna transportera.

Ratkovićeva je postrojba vodila blokade i oslobađanje vojarni Vrapčak, Prečko, Senjak ...

U Domovinskom ratu, tijekom 1991. i 1992. ova satnija je prošla mnoga ratišta od zapadne Slavonije, preko Pokuplja, do istočne Slavonije, u koju su došli dan nakon pada Vukovara. Ondje su bili do proljeća 1992., kad je satnija rasformirana.

Velik broj pripadnika satnije pod Ratkovićevim je zapovijedanjem sudjelovao i Vojno-redarstvenoj operaciji Oluja.

U vojno-redarstvenoj akciji Oluja, Siniša Ratković je zapovijedao Prvom bojnomo 101. brigade HV, a potom je preuzeo dužnost Načelnika stožera 145. brigade HV.

Suborci i prijatelji Siniše Ratkovića pamte njegove ratničke vizije, umijeće ratovanja, pamte ratne pobjede postrojbi kojima je zapovijedao. Ali pamte i plemenitost, dobrotu i blagost, kojima je obogatio sve one s kojima je dijelio iskušenja rata i mira. Bio je ponosan što je u pravome trenutku i među prvima reagirao na ugrozu Domovine. Uvijek je skromno isticao kako ima mnogo važnih postrojba, ali je bio

iznimno ponosan što je i njegova jedan kotačić u povijesnoj obnovi hrvatske države. Svoje prosudbe i zaključke o tomu kako ostvariti ideal hrvatskih branitelja u izgradnji suvremene Hrvatske zapisao je u svojim knjigama.

Po zapisima iz njegove knjige *Pod okriljem magle*, o ratnim sjećanjima iz Domovinskog rata u Zapadnoj Slavonji i Pokuplju, Kristijan Milić snimio je zapažen dokumentarni film *Bojnik*.

Umirovljeni bojnik SINIŠA , pok.Jure, RATKOVIĆ – posmrtno je odlikovan *Redom kneza Domagoja s ogrlicom*, za pokazanu osvjedočenu hrabrost i junaštvo u Domovinskom ratu

Siniša Ratković je pokopan 26. svibnja 2020. na gradskom groblju u Zaprešiću.

Siniša Ratković, bojnik HV-a u miru

Zagreb, 14. srpnja 1950. – 22. svibnja 2020.

Napomene:

- Prijedlog mora biti potpisan, a ukoliko je predlagatelj pravna osoba prijedlog mora biti potpisan od strane ovlaštene osobe predlagatelja i ovjeren pečatom.
- Ukoliko su predlagatelji građani **prijedlog potpisuju prve dvije osobe na Popisu predlagatelja** s njihovim potpisima, a koji je sastavni dio prijedloga i uz isti se dostavlja. (OBRAZAC-2)
- Ukoliko su predlagatelji vijećnici **prijedlog potpisuju prve dvije osobe na Popisu predlagatelja** s njihovim potpisima, a koji je sastavni dio prijedloga i uz isti se dostavlja. (OBRAZAC -3)
- Uz prijedlog se dostavlja **Izjava kandidata o prihvaćanju kandidature za dodjelu javnog priznanja grada kaštela za 2021. godinu** (OBRAZAC -4)
- Uz prijedlog se dostavlja i odgovarajuća dokumentacija kojom se potvrđuju navodi (objavljeni radovi, analize, prikazi, stručne kritike i ocjene, natjecateljski rezultati i sl.)
- Prijedlozi se dostavljaju na adresu:
**Grad Kaštela, Komisija za dodjelu javnih priznanja,
21212 Kaštel Sućurac, Braće Radić 1. zaključno s danom 21. siječnja 2022. godine.**

▪ Svojim potpisom na ovom obrascu, **dajem suglasnost** Gradu Kaštela za prikupljanje i obradu podataka u svrhu provedbe postupka dodjele javnih priznanja Grada Kaštela kao i suglasnost za objavu podataka u materijalima za sjednicu Gradskog vijeća Grada Kaštela te u „Službenom glasniku Grada Kaštela sukladno Odluci o javnim priznanjima Grada (“Službeni glasnik Grada Kaštela”, broj 25/21)

▪ Osobni podaci navedeni u obrascu koristit će se isključivo za potrebe postupka dodjele javnih priznanja Grada Kaštela.

▪ Privolu/suglasnost za obradu i objavu osobnih podataka u svrhu provedbe postupka dodjele javnih priznanja Grada Kaštela može se u svako doba opozvati i zatražiti prestanak daljnje obrade osobnih podataka, u kojem slučaju je zabranjena daljnja obrada istih podataka.

Mjesto i datum: Kaštel Novi, 20. siječnja 2022.

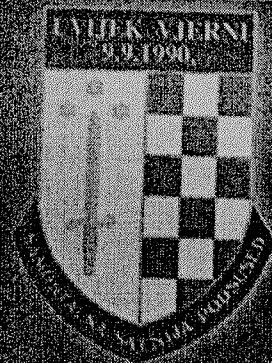
Anton Žanić

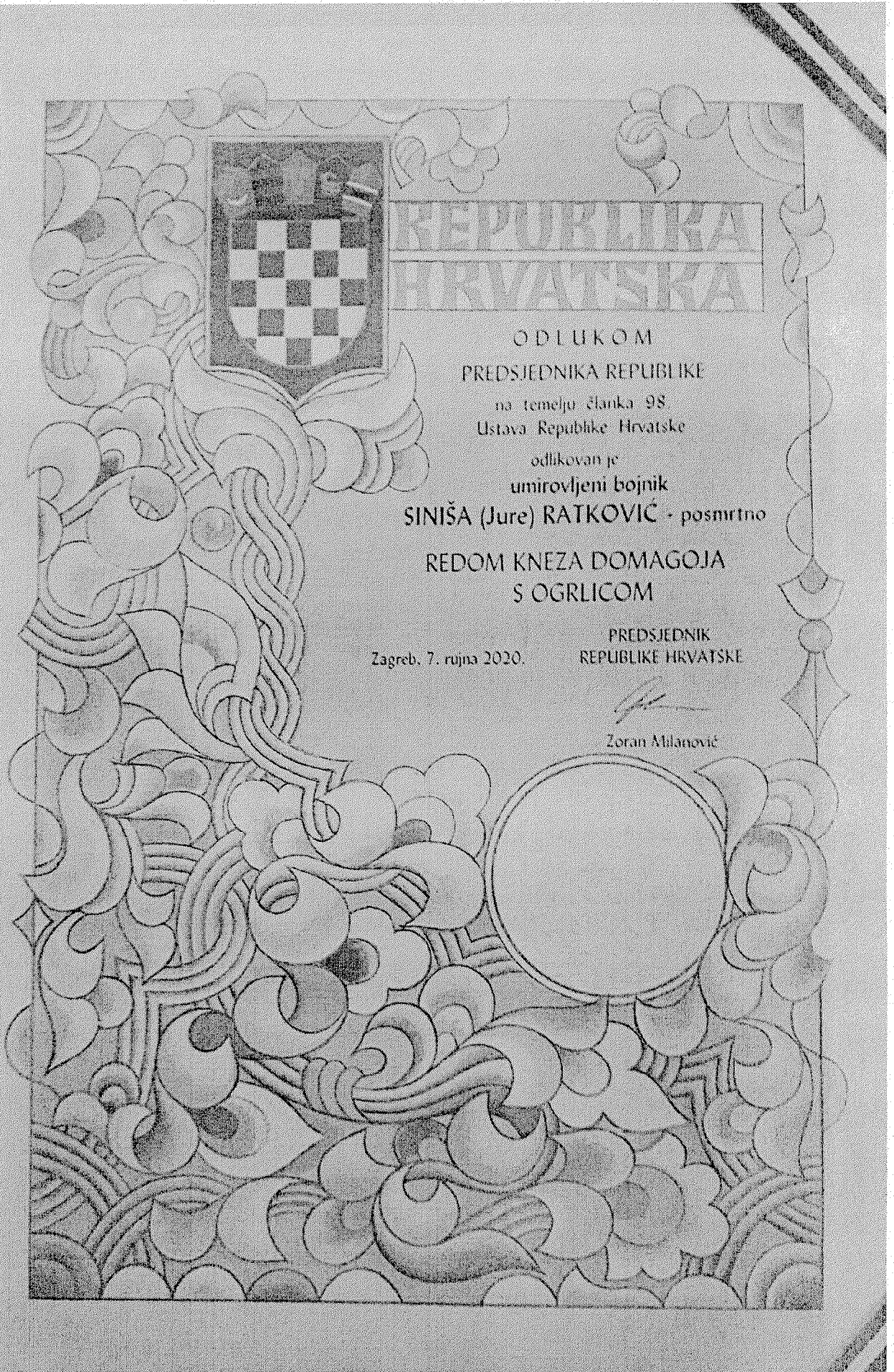
Anton Žanić

potpis ovlaštene osobe/pečat

Siniša Ratković

Pod okriljem magle

Bilješka o autoru

Bojnik Siniša Ratković rođen je 14. srpnja 1950. godine u Trogiru. 1963. s obitelji se seli u Zagreb gdje završava osnovnu školu i gimnaziju. Zapošljava se a potom upisuje VŠVT. Oženjen je suprugom Brankom i ima dvije kćeri Nikolinu i Vladimiru.

Neposredno nakon tzv. balvan revolucije dragovoljno se uključuje u pripreme za obranu. Od listopada 1990. godine zapovijeda jednom od prvih naoružanih postrojbi Ministarstva obrane RH-Samostalnom satnijom Podsused.

Tijekom Domovinskog rata obnašao je razne dužnosti. U vojno-redarstvenoj akciji "Oluja" zapovijedao je 1. bojnem 101. brigade HV a potom je preuzeo dužnost Načelnika stožera 145. br. HV. Danas je djelatni časnik HV.

Ovo mu je prvo objavljeno djelo. Priprema novu knjigu s temom iz Domovinskog rata.

Predgovor

Rijetko koju generaciju u povijesti hrvatskog naroda nije zahvatio veći ili manji ratni sukob. Uglavnom su u tim ratovima hrvatski vojnici ginuli za ostvarivanje nećijih tuđih ciljeva. Mijenjala su se carstva i kraljevstva a težnja za slobodom i svojom državom bivala je sve veća. Jugoslavija, državna zajednica koja je nastala i nestala u prošlom stoljeću, bila je posljednja u kojoj je živio hrvatski narod uz stalnu težnju da iz nje izađe. Velikosrpska politika dovela je do stravičnog raspada kakav se ne pamti. Srpski agresor je poražen a hrvatski narod nakon stoljeća i stoljeća živi u svojoj državi.

Potkraj osamdesetih godina prošlog stoljeća težnje za demokratizacijom u društvu dovele su do formiranja oporbenih stranaka u Hrvatskoj. Istodobno na čitavom području bivše države velikosrbi nastoje zadržati dominaciju i iskoristiti procese kao povod za jačanje centralne države a vodeću ulogu trebala je odigrati tzv. Jugoslavenska narodna armija. Usprkos tim nastojanjima u Hrvatskoj 1990. dolazi do prvih višestranačkih i demokratskih izbora. Pobjeđuju demokratski i hrvatski orijentiranje političke snage, a komunističke odlaze u povijest. Rezultati se ne dopadaju saveznom vlastima u kojima dominantnu ulogu imaju srpski predstavnici. U igru se uvlače Srbi iz Hrvatske koji se potiču na pobunu protiv novoizabrane vlasti. Intervencija redarstvenih snaga želi se prikazati kao napad na srpski narod, pa na scenu stupa JNA. Hrvatski narod u tom trenutku nema naoružanja za mogući otpor. Oružje Teritorijalne obrane povučeno je u skladišta JNA, a drugih izvora nije bilo. Narod i izabrana vlast spremni su na obranu po svaku cijenu.

U Zagrebu pripreme za obranu provode tadašnji Sekretarijat za narodnu obranu i policijske snage. Formiraju se dragovoljačke postrojbe te se pristupa nabavi naoružanja i opreme. Sve bivše općine imaju svoje postrojbe koje su povezane s policijskim snagama, kasnijim Zborom narodne garde. Temeljna zadaća je suprotstavljanje mogućem udaru JNA. U samo nekoliko mjeseci formirane su mnoge postrojbe i nabavljene određene količine uglavnom lovačkog naoružanja. Iskazana je jasna spremnost da se obrani Zagreb i da doprinos ostalim dijelovima Hrvatske.

Samostalna satnija Podsused jedna je od prvih dragovoljačkih postrojbi koja se organizira po svim pravilima vojne organizacije. Autor ove knjige je njezin zapovjednik i na najbolji mogući način daje prikaz nastanka, razvoja i djelo-

vanja te proslavljene postrojbe. Ona je djelovala u Zagrebu, a isto tako dala je velik doprinos oslobađanju domovine na nekoliko dijelova ratišta. Zapravo može se reći da je djelovanje u Zagrebu bilo uvježbavanje za prave ratne akcije na terenu. Osobno mogu i posvjedočiti o požrtvovnosti i hrabrosti njezinih pripadnika.

Rijetke su knjige ili svjedočenja ove vrste u čitavoj ratnoj i vojnoj povijesti Hrvatske. Autor na vrlo otvoren, jasan i jednostavan način daje opise, zapažanja i prikaze različitih situacija, likova i događaja. Priznaje da ga je bilo strah, ponekad se plašio, ali isto tako svjedoči o hrabrosti svojih suboraca, o spremnosti na sve da se dođe do cilja, a cilj je bio pobjeda. Oni su ostvarili cilj, pobijedili. Autor je i pjesnik, pjesnik i ratnik. Svaka pjesma priča svoju priču, svaka je za sebe, a opet su jedna jedinstvena priča.

Ni autoru ni njegovim suborcima i prijateljima cilj nije bio osobne interese i probitak na društvenoj ljestvici. Oni su svoj posao odradili časno i pošteno. Danas su svi zaboravljeni, neki su još u redovima Hrvatske vojske i čekaju prestanak službe. Kažu im da nisu perspektivni, imaju niske činove ili ih uopće nemaju, nemaju dovoljno škole itd. Neki drugi su visoko pozicionirani i smatraju kako se društvo pravedno odužilo svojim osloboditeljima. Moramo spomenuti i one koji danas odlučuju o sudbinama branitelja, o njihovoj budućnosti, ali i o prošlosti. Njih sigurno nije bilo u ovoj ili ovakvim postrojbama. Oni su čekali, čekali i dočekali. Tako je to bilo uvijek u povijesti.

Na kraju moram još jednom čestitati autoru na trudu, zrelosti i mudrosti što se upustio u ovaj projekt i na najbolji način prikazao stanje, raspoloženje i volju skupine ljudi da stvaraju povijest, brane i obrane domovinu, a kasnije žive tiho i povučeno, u slobodi! Ovo je knjiga o jednom vremenu za sva vremena! Da se ne zaboravi!

U Zagrebu, studeni 2002.

Ivan Kozlica, prof.

Predgovor 2. izdanju

Domovinski rat jedno je od najsjajnijih, ako ne i najsjajnije, razdoblje hrvatske povijesti. Pod nazivom Domovinski rat podrazumijevaju se:

- završne pripreme srpskoga agresora za osvajački rat i pripajanje znatnih dijelova Hrvatske i Bosne i Hercegovine (stvaranje »srpskih republika« na tim područjima) radi ostvarenja glavnoga cilja velikosrpske politike prema kojem bi svi Srbi trebali živjeti u jednoj državi, koji je tada provodilo srbijansko vodstvo predvođeno Slobodanom Miloševićem
- protuustavno i terorističko djelovanje te naoružavanje i oružana pobuna dijela Srba u Hrvatskoj od sredine 1990. (tzv. puzajuća ili prikrivena agresija)
- organizacija hrvatske obrambene, odnosno oružane sile, koja je počela u kolovozu 1990., a završila okončanjem rata
- početak rata i otvorene agresije Srbije i Crne Gore, odnosno Jugoslavenske narodne armije (JNA), teritorijalnih obrana i milicija Srbije, Crne Gore i dijela Bosne i Hercegovine te različitih srpskih paravojnih postrojbi na Hrvatsku od ljeta 1991. (odmah nakon što je Hrvatski sabor 25. lipnja 1991. donio ustavnu odluku o suverenosti i samostalnosti RH)
- obrana Republike Hrvatske 1991. i oslobađanje najvećega dijela njezina privremeno okupiranoga teritorija vojnim putem od kraja 1991. do kraja 1995. godine.

Dakle, prema zakonskim aktima Republike Hrvatske, naziv Domovinski rat obuhvaća i razdoblje koje je neposredno prethodilo otvorenom ratu u Hrvatskoj, odnosno otvorenoj velikosrpskoj agresiji na Hrvatsku, kao i razdoblje neposredno nakon završetka ratnih operacija u Hrvatskoj i BiH. S obzirom na to da je posljednji dio okupiranoga međunarodno priznatoga hrvatskoga državnoga teritorija vraćen političkim sporazumom, s političkoga gledišta završetkom Domovinskoga rata može se smatrati i 15. siječnja 1998., kada je završio proces mirne reintegracije hrvatskoga Podunavlja (Baranja, dio istočne Slavonije i zapadni Srijem) u ustavnopravni poredak Republike Hrvatske.

Među Hrvatima u Bosni i Hercegovini, od kojih su mnogi sudjelovali i u obrani Hrvatske, Domovinski rat također je široko prihvaćen pojam za razdoblje od 1991. (napad JNA i velikosrpskih snaga u listopadu 1991. na većinsko hrvatsko naselje Ravno u istočnoj Hercegovini) do kraja 1995., pod kojim se podrazumijeva obrana od srpske agresije, rat za teritorij koji su potaknule bošnjačko-muslimanske snage i sudjelovanje Hrvatskoga vijeća obrane (HVO) i Specijalnih postrojbi MUP-a Hrvatske Republike Herceg-Bosne (SP MUP HRHB) s Hrvatskom vojskom i Armijom BiH u završnim operacijama oslobađanja jugozapadne i zapadne Bosne.

Među arhivskim je gradivom, iznimno važnim za utvrđivanje i istraživanje činjenica o Domovinskome ratu, uz primarne povijesne izvore i memoarsko gradivo – sjećanja, izjave i zapisi sudionika Domovinskoga rata. Iako se smatra sekundarnim gradivom, bez memoarskoga gradiva nije moguće potpuno razumjeti povijest, posebice događaje o kojima ne postoje izvori, odnosno procese o kojima su izvori oskudni. Naime, privatne zabilješke i intervjui, odnosno sjećanja i zapisi neposrednih sudionika događaja iz Domovinskoga rata često otkrivaju nepoznate događaje ili nepoznate aspekte poznatog događaja i redovito bacaju novo svjetlo na neistražena područja. Njima je moguće nadopuniti postojeće dokumente i pomoći da informacije o tom razdoblju hrvatske povijesti postanu što cjelovitije, a iznošenje osobnih dojmova može pomoći razumijevanju ozračja i odnosa, primjerice tijekom izvršavanja zadaća u postrojbi ili nakon izvanrednog događaja, što je vrlo teško iščitati iz službenih dokumenata. Dakako, zbog subjektivnog dojma izlagača, ali i vremena koje je proteklo od događaja o kojima se piše, memoarsko gradivo podložno je i manje objektivnim prosudbama i zaključcima, zbog čega treba biti oprezan u njegovu korištenju, odnosno treba ga obvezno usporediti s dokumentima i ostalim memoarskim gradivom (primjerice svjedočenjem većega broja ljudi o istom događaju ili memoarima ostalih sudionika). Subjektivnost, toliko svojstvena memoarskomu gradivu, posebice je primjetna u prepričavanju ratnih događaja, o čemu svjedoči niz primjera u historiografiji i publicistici.

No, bez obzira na moguće kontradiktorne podatke, objavljivanje memoarskoga gradiva potrebno je upravo zbog omogućavanja uvida u događaje o kojima nisu dostupni primarni izvori. Na određeni način to je i obveza zapovjednika postrojbi iz Domovinskoga rata, koju je u ovom slučaju ispunio Siniša Ratković, zapovjednik Samostalne satnije Podsused, jedne od prvih organiziranih dragovoljačkih postrojbi. On u knjizi na zanimljiv i izravan način govori o ratnome putu satnije kojom je zapovijedao i događajima na bojištima na kojima je satnija djelovala. Time što je svojoj postrojbi i suborcima podigao pisani spomenik, koji će nas podsjećati na vrijeme kada su domoljublje, hrabrost i odlučnost hrvatskih branitelja bili presudni, ne samo za stvaranje suverene i samostalne hrvatske države nego i za opstojnost hrvatskoga naroda, on je i u miru pokazao odgovornost kakvom se isticao u ratu. Zbog toga autoru ove knjige – zapovjedniku Samostalne satnije Podsused – treba čestitati na odgovornosti i trudu uloženom u pisanje knjige, koja će nas podsjetiti na dane ponosa i slave, odnosno obrane i pobjede Hrvatske u Domovinskome ratu.

doc. dr. sc. Ante Nazor, ravnatelj Hrvatskoga memorijalno-dokumentacijskog centra Domovinskog rata

Uvod

Kad sam nakanio napisati knjigu, imao sam na umu da uspomene blijede, pojavljuje se sindrom naknadnog sjećanja. Počinjemo sebe i svoju ulogu u prošlim događanjima gledati nekako drugačijom, ali svakako važnijom.

Ni ja, priznajem, nisam imun od toga. U svoju obranu mogu samo reći da sam tijekom pisanja maksimalno koristio vlastite zabilješke o opisanim događajima, dokumente iz osobne pismohrane i, što moram posebice istaknuti, sjećanja drugih - onih koji su uz mene bili sudionici Domovinskog rata. Ti razgovori s mojim suborcima popunjavali su mi rupe u sjećanju, ispravljali krivo upamćene detalje i podsjećali me na stvarnost onoga doba.

Drugi, možda još važniji, razlog moga pisanja je što se danas, malo po malo u javnost probijaju neke nove "istine" koje su od stvarnog daleko koliko i ponoć od podneva.

Ne pretendiram da je ovo što ja iznosim apsolutna istina. Ne, ovo je samo isječak rata opisan onako kako sam ga ja, sa svojim dečkima, doživio.

Rat je teško i tužno stanje. Koliko prirodno (povijest čovjeka je povijest ratovanja) toliko i neprirodno. A zapovijedanje u njemu je usamljenički posao. Usamljeniji nego bilo koji drugi. Teško je zapovijedati da se puca znajući da će to uzrokovati nečiju smrt. Voditi ljude u bitku, slati ih u vatru i biti svijestan da u trenutku jedan ili svi možemo biti mrtvi. Tko može predvidjeti minu koja pada samo malo bliže, rafal neznatno skrenut, tenk čiji je vozač odlučio zaobići prepreku s druge strane? A obitelji koje čekaju? Supruge i djeca. Majke i očevi. Nebrojeno pitanja, sumnji, strahova.

Da, bojao sam se. Nauživao sam se straha, straha za sebe, za moje dečke. Bojao sam se kad sam išao u akciju isto onoliko koliko kad sam druge tamo negdje slao. A najviše sam se bojao vlastite loše prosudbe - da netko ne strada zbog moje krivo dane zapovijedi.

I ako ti netko kaže da se u ratu nije bojao, budi siguran da je ta osoba luđak, lažac ili uopće nije bio u ratu.

Vrlo često se, bar u mom okruženju, u svakodnevnom razgovoru s prijateljima, znancima ili rodbinom dotičemo rata. Koliko god se trudio izbjegavati tu temu, ona se sama po sebi jednostavno, a da nitko ne zna kako, "ušulja" u razgovor i zasjeni sve drugo. I onda nastaju problemi. Najviše o ratu pričaju oni koji ga nisu okusili i to na jedan, u pravilu, sličan način: sve bi to oni učinili

drugačije! U tom stadiju razgovora meni su dlanovi već vlažni a na čelu polako ali neumoljivo izbijaju grašci znoja.

Ne ljutim se kad mi drže predavanja kako se trebalo ratovati. Bože moj, svatko ima pravo svašta govoriti pa i gluposti. I na to nemam zamjerke. Ljuti me nešto drugo: kako se u kratko vrijeme zaboravilo stanje u državi 1990. godine. Prvi pravi izbori u životu, euforija trobojnica i grbova, slobodno pjevanje "Vile Velebita". Polet i nacionalni zanos. Samo izađimo iz proklete Jugoslavije i teći će nam med i mlijeko. Toga se sjećaju. A ne sjećaju se, ili se više ne žele sjetiti, one Jugoslavije u kojoj smo se vozili par-nepar, čekali u redovima pred dućanima, kupovali kavu i deterdžente u Austriji, 30%-tne mjesečne inflacije jugodinara.

Tko još pamti srpske igre oko imenovanja hrvatskog člana Predsjedništva SFRJ Stjepana Mesića za Predsjednika. Ili izjavu Načelnika Generalštaba JNA Blagoja Adžića o mogućim posljedicama obračuna s Hrvatima:

"Ako padne deset tisuća glava, Evropa će brujati desetak dana i onda zaboraviti."

Zaboravlja se kako je jugoarmija polako i sustavno zauzimala stopu po stopu Hrvatske zemlje. Pod izgovorom "spriječavanja međunacionalnog sukoba i zaštite nenaoružane srpske manjine", planirano se i uporno postavljala kao tampon između "sukobljenih strana" i na taj način pomicala granice Velike Srbije prema, u "Memorandumu" zacrtanoj, granici "Velike Srbije": Virovitica - Karlovac - Karlobag.

I skoro su u tome uspjeli. Malo je nedostajalo. Uspjeli bi da se Hrvati nisu goloruki suprostavili tenkovima osvajača. Onim istim tenkovima koji su iz Beograda ispraćeni cvijećem.

O nekima od tih ljudi koji su dragovoljno prvi krenuli u obranu Domovine, čitat ćete na ovim stranicama. To su oni koji su nadolazeću sablast rata osjetili rano, daleko prije nego većina drugih. Danas su uglavnom zaboravljeni, marginalizirani. Neki drugi su na glavu stavili lovorove vijence.

I to je, shvatio sam tek na kraju pisanja, jedan jedini razlog zašto sam se uhvatio papira i olovke:

Da se ne zaboravi.